Φυλακισμένοι Έξω (Νίκος Τουλαντάς)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 12 Σεπτεμβρίου, 2022

Παθαίνεις σοκ, όταν συναντάς την πληροφορία πως από τα αρχαία ακόμα χρόνια (αρχαιότητα, στον χώρο της αρχαιολογίας, λογίζεται ό,τι βρίσκεται πριν τον 5ο αι. μ.Χ., άρα εδώ αναφερόμαστε στην αρχαιότητα της αρχαιότητας) οι άνθρωποι είχαν **άγχος**, κατά την προσπάθειά τους να σταθούν επιμελώς απέναντι στις υποχρεώσεις τους. Πιο συγκεκριμένα, οι Σουμέριοι, εκτός από τις πρώτες βιβλιοθήκες, είχαν επινοήσει και τις πρώτες εκπαιδευτικές δομές. Μέσα στις χιλιάδες πινακίδες που βρέθηκαν από την εποχή (3000 π.Χ.), βρέθηκε κι ένα εκπαιδευτικό-σχολικό εγχειρίδιο, κείμενο δασκάλου προς τους μαθητές, όπου γίνεται μία περιγραφή του πρωινού ξυπνήματος και του άγχους των μαθητών να πάρουν όπως-όπως το πρωινό τους ώστε να φτάσουν εγκαίρως στο σχολείο και να μην τιμωρηθούν με τη βίτσα από το δάσκαλο ή τους συνεργάτες του (Κωνσταντίνος Στάικος, Βιβλιοθήκη από την αρχαιότητα έως την Αναγέννηση).

Μου πήρε καιρό να καταλάβω πως, όπως οι μαθητές, έτσι και οι καθηγητές της συστηματικής εκπαίδευσης, περιμένουν το κουδούνι του διαλείμματος, και ειδικότερα αυτό το τελευταίο πριν τις διακοπές. Αυτό γιατί το άγχος και η απέχθεια για το αδιάφορο της περίστασης παραμένουν κοινώς απαράδεκτα. Η τιμωρητικότητα ίσως αναβαθμίστηκε κάπως. Αναφέρω αυτά τα δεδομένα ως πρόλογο για να φθάσω στο κεντρικό θέμα του κειμένου μου: ζούμε σε ένα κόσμο, από εμάς φτιαγμένο κατά αυτό το μέρος, όπου μικροί και μεγάλοι, κατά τη μεγάλη πλειοψηφία, **ζούμε κι αναπνέουμε για την απόδραση**. Πώς αλλιώς να μας χαρακτηρίζαμε αν όχι φυλακισμένους; Στη συνέχεια, κρατάω και βλέπω ξεκάθαρα, το λεγόμενο του κ. Β. Καραποστόλη, πως **το σύγχρονο όπιο του λαού είναι η οργανωμένη διασκέδαση**. Αυτή αποτελεί και το περιεχόμενο της μετά της απόδρασής μας περιόδου. Και είναι λυπηρό να συνειδητοποιείς πως η αρρωστημένη λούπα της καθημερινότητας σε ρίχνει αναγκαστικά σε μια αρρωστημένη λούπα αποδραστικού περιεχομένου. Βλέπουμε ξεκάθαρα ότι στον κόσμο μας (στην κοσμική μας νοοτροπία) τα πράγματα (πραγματικότητα) κινούνται πάντα μεταξύ πόνου και παυσιπόνου, μεταξύ οργιώδους φόρτισης και αποφόρτισης. Τα πράγματα δηλώνουν φανερώς και αφανώς: «*ἐν αὐτῷ ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν*» (Πραξ. 17.28). Ποιο; «Όσο πιο πολλά γίνεται, όσο πιο γρήγορα γίνεται – αυτό είναι το σύνθημα. Το αποτέλεσμα είναι **όλο και περισσότερη διασκέδαση και όλο και λιγότερη χαρά** » (Έρμαν Έσσε, Σκέψεις-Δοκίμια). Δηλαδή τί πετύχαμε; «***Από τις πολλές ευκολίες καταφέραμε να κάνουμε ολάκερη τη ζωή μας μία αλυσίδα από δυσκολίες*** » (Ζ. Λορεντζάτος, Collectanea/905). **Υπάρχει διέξοδος σε όλη αυτή την**

κενοσπουδία; Υπάρχει. Το θέμα ότι τα προβλήματα δε σταματούν, και δεν είναι αρνητικό το γεγονός τούτο.

Η παιδεία και η έρευνα θα μας φέρει στη συνειδητοποίηση πως μπορούμε να αναβαθμίσουμε τα προβλήματά μας και, ακόμα σημαντικότερα, την τελεολογία τους• μπορούμε να παλέψουμε με αξιότερους εχθρούς από τη χλιαρότητα αυτή, και με ποιοτικότερους στόχους-προοπτικές. Μια σειρά αποδοχών θα αναβαθμίσει την ποιότητα του βίου μας. Μία από αυτές είναι πως «*της οδοιπορίας της σοφίας ουκ εστί πέρας*» (Αββά Ισαάκ, Λόγοι Ασκητικοί/ΚΖ, 10). Προφανώς, βέβαια, πρωτύτερα από αυτή την αποδοχή, υπάρχει αυτή: πως υπάρχει η σοφία και η οδοιπορία και αξίζει να προχωρήσουμε σε αυτές. Η αλήθεια είναι πως είναι ζωτικής σημασίας να προχωρήσουμε, όπως ακριβώς είναι για ένα ιερακοειδές – πλην του Μπούφου! – να κυνηγήσει. Η διαφορά μας είναι πως εμείς έχουμε την ανάγκη ομού της σωματικής και πνευματικής θήρευσης τροφής, πως η χαμέρπεια δεν ταιριάζει στη φύση μας, στους «*λόγους των όντων*» που ονομάζονται άνθρωποι (η φράση είναι Πλωτίνεια και συναντιέται αυτούσια στον Μάξιμο τον Ομολογητή, σημαίνων τις εικόνες της βουλήσεως του Θεού εντός μας/Περί Θελήσεως). **Στον αγώνα προς τη σοφία, αναπόφευκτα θα καταλήξουμε στην χριστολογική σκοπιά της ύπαρξης**. Θα βρούμε την ανατροπή των όρων και το ξεπέρασμα των όποιων κωλυμάτων και ορίων του νου που μας κακοπνίγει με τις πολλές ιδέες του και καινοτομίες δήθεν. **Θα δούμε τις δυσκολίες ως δυνατότητες**. Θα ζήσουμε την εργασία και την μάθηση ως διακοπές ξέγνοιαστες. **Θα δεχθούμε τον θάνατο ως προϋπόθεση ζωής**, όπως ακριβώς του σπόρου μες στη γη, όπου «*εκρήγνυται ο δυναμισμός που απλώνει ρίζες στη σκοτεινή γη και κλώνους στον ουρανό*» (Αρχ. Β. Γοντικάκης, Ομιλία στο Βελλίδειο, Αναζητώντας το Νόημα). Μέχρι τότε – μετά Χριστόν – η απελπισία, από την ρηχότητα και τη σκλαβιά και «επανάσταση του ό,τι να ναι», που «[…] αυτονοήτως βιολογικοποιεί θανατερά» (π. Ν. Λουδοβίκος, Αφανής Αρμονία), είναι η μόνη μας ελπίδα.

(Πηγή: antifono.gr*)*